

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STVK04

VT26

Handledare: Annika Fredén

Omansk diplomati

En studie om ibadismens närvaro i sultanatets utrikespolitik

Mehran Safi

Abstract

This study examines whether Ibadi principles can be identified in Oman's diplomatic behavior in two cases: the US-Iran nuclear negotiations leading to the Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) and the Yemeni civil war. Drawing on constructivist theory, the analysis operationalizes three principles derived from the literature on Ibadism and Omani diplomacy: neutrality, consensus-seeking, and secrecy/quiet diplomacy. Using a qualitative text analysis with a most-different case design, the study finds that all three principles are present in both cases. However, their expression varies depending on the context of the conflict. In the case of the JCPOA agreement, where the threat was indirect and negotiable, neutrality remained largely uncontested, consensus was formulated positively around shared gains, and secrecy was paramount. In the Yemen case, where the threat was direct and acute, neutrality became more contested, consensus was framed negatively around avoiding further losses, and secrecy was combined with strategic openness to protect Oman from external pressure. The study concludes that Ibadi principles can be identified in Omani diplomacy, but they function as an adaptive framework rather than rigid rules. Their manifestation is shaped by conflict characteristics and Oman's security interests.

Nyckelord: Oman, ibadism, utrikespolitik, diplomati, medling, JCPOA, Jemen

Antal ord: 9737

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Tidigare forskning.....	4
1.3 Syfte och frågeställning.....	5
1.4 Avgränsningar.....	5
1.5 Val av fall.....	6
2. Teori.....	7
2.1 Konstruktivism.....	7
2.2 Analytiska implikationer.....	7
2.3 Varför ibadism.....	8
3. Metod.....	10
3.1 Forskningsdesign.....	10
3.2 Material.....	10
3.3 Härledning av analytiska principer.....	11
3.4 Operationalisering.....	13
3.5 Definition av diplomati och medling.....	13
3.6 Validitet, reliabilitet och vetenskaplig relevans.....	14
4. Analys.....	15
4.1 Bakgrund: JCPOA-avtalet.....	15
4.1.1 Neutralitet.....	16
4.1.2 Antagande om gemensamma intressen och konsensussökande.....	17
4.1.3 Sekretess och tyst diplomati.....	18
4.2 Bakgrund: inbördeskriget i Jemen.....	20
4.2.1 Neutralitet.....	21
4.2.2 Antagande om gemensamma intressen och konsensussökande.....	23
4.2.3 Sekretess och tyst diplomati.....	24
5. Jämförande analys.....	26
5.1 Neutralitet.....	26
5.2 Antagande om gemensamma intressen och konsensussökande.....	27
5.3 Sekretess och tyst diplomati.....	27
5.4 Den ibadiska modellens giltighet.....	28
6. Diskussion.....	29
7. Slutsats.....	30
Referenslista.....	31

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Oman har under de senaste decennierna etablerat sig som en viktig aktör vad gäller medling och diplomati i Mellanöstern. Denna roll har blivit särskilt framträdande i samband med förhandlingarna mellan USA och Iran som ledde fram till The Joint Comprehensive Plan of Action-avtalet (JCPOA) 2015 samt under inbördeskriget i Jemen som pågått sedan 2014.

Oman har i båda fallen haft en central roll som medlare (Owtram 2022, s. 437; Rahman 2023, s. 3).

Oman framställer dessutom gärna sig själv som en neutral och konstruktiv aktör i det internationella systemet. Värden som bland annat pragmatism, öppenhet, inkluderande dialog samt att vara en god granne nämns av Omans nuvarande utrikesminister, Badr bin Hamad al Busaidi, för att beskriva landets utrikespolitiska stil (Chaziza & Lutmar 2025, s. 7). Forskare har identifierat flera skäl till varför Oman antagit och utvecklat denna roll. Leonard (Worrall 2021, s. 143) listar följande sju faktorer: 1. Utveckla goda relationer med sina grannar. 2. Kultivera ömsesidiga ekonomiska- och säkerhetsintressen. 3. En internationalistisk syn på världen. 4. En pragmatisk inställning till bilaterala relationer där långsiktiga geostrategiska realiteter värderas högre än ideologiska positioner. 5. En insikt i att säkerhet och stabilitet uppnås genom samarbete och fred. 6. En vägran i att avbryta relationer och en vilja att hålla fast vid dialog. 7. En vilja att bygga konsensus mellan parter, istället för att välja sida.

I grunden för denna utrikespolitiska inställning ligger imperativet om regimen överlevnad. Omans lilla befolkning, dess sociala mångfald och närheten till mäktiga grannar har gjort intern sammanhållning och politisk stabilitet till högsta prioritet för landets ledare. Medling och diplomati tjänar därmed inte bara som ett utrikespolitiskt instrument utan också som ett skydd för regimen. Genom att minska risken för att konflikter sprider sig över de egna gränserna och genom att få erkännande som en konstruktiv aktör, skyddar sig Oman mot destabiliserande dynamiker som drabbat andra länder i regionen. Den stil som Oman utvecklat ska därför förstås mindre som en passiv hållning och mer som en existentiell nödvändighet (Chaziza & Lutmar 2025, s. 5). Dessa förklaringar – som rör strategiska överväganden och geografiskt läge – säger möjligen något om motiven bakom Omans utrikespolitiska agerande. Men det säger mindre om vad som möjliggör detta agerande eller hur det tar sig uttryck. Landets utrikespolitik kännetecknas enligt många forskare av principer

som neutralitet, sekretess och tyst diplomati samt om ett antagande om att motstridiga parter delar gemensamma intressen. Forskningen pekar ofta ut ibadismen som en faktor för att förklara detta. Innan vi fördjupar oss i den förklaringen är det dock värt att undersöka vad den befintliga forskningen säger om de strategiska skälen till Omans utrikespolitik samt om ibadismens mer övergripande roll.

1.2 Tidigare forskning

Mellanöstern är en instabil region där ett antal mäktiga stater på olika sätt utövar inflytande över sina grannländer. I ett sådant system måste medelstora stater som Oman utveckla strategier för att navigera mellan större staters intressen (Chaziza & Lutmar 2025, s. 2-3). Detta kan förklaras utifrån teorin om *Niche diplomacy* – en strategi där en stat specialiserar sig på ett strategiskt område för att maximera sitt inflytande på den globala arenan, trots begränsade resurser. Niche diplomacy handlar således om att identifiera unika styrkor – geografiska, ekonomiska eller kulturella och att använda dessa i ett specifikt syfte – och på så vis bli outhärliga och säkerställa sin överlevnad i det internationella systemet. Omans nisch är just medling och diplomati – och det kan därför ses på som ett strategiskt val som möjliggör Omans överlevnad (Chaziza & Lutmar 2025, s. 2-4).

Som tidigare nämnts hävdar dock ett antal forskare att strategiska förklaringar inte är tillräckligt för att förstå den specifika diplomatiska stil som är unik för Oman. Dessa har identifierat ibadismen som en förklarande faktor. Ibadism är den tredje största inriktningen inom islam, efter sunni och shia, och är den dominerande inriktningen i Oman, där ungefär halva befolkningen – inklusive kungafamiljen – utgörs av ibadister (Dworska 2024, s. 25). Idag styrs Oman som ett sultanat, men inom Oman samexisterade ett teokratiskt ibadiskt imamat med sultanatet fram till 1959, där imamatet kontrollerade inlandet och sultanatet kontrollerade kustområdena. Imamatet kollapsade efter att ha besegrats av den dåvarande sultanen Said bin Taimur (al-Salimi 2022, s. 169-170). Resterna och minnet av imamatet utgjorde dock en ideologisk och politisk utmaning för sultanatet, vilket lett till att regeringen aktivt har inkorporerat ibadiska element – däribland personer som var en del av imamatets styre – i statsapparaten för att främja en konsensusbaserad och övergripande tolkning av islam som är specifik för Oman, och som förebygger spänningar inom landet (Hoetjes 2016, s. 151).

Den ibadiska traditionen kännetecknas av principer som neutralitet, tolerans,

konsensusökande, pragmatism och sekretess (el-Mangoush 2023, s. 323-327; Jones & Ridout 2012, s. 1-4; Dworska 2024, s. 26-30; Gureshidze 2024, s. 155) och ibadismen möjliggör enligt denna forskning den diplomatiska stil som Oman har utvecklat.

Det bör även nämnas att Omans diplomatiska stil i regionala konflikter enligt vissa studier skiljer sig från andra aktörers. Ett annat land som utvecklat medling och diplomati som nisch är Qatar, men till skillnad från Qatar, som använder en synlig och högprofilerad medlingsstil för att omvandla politisk exponering till strategiska fördelar, har Oman enligt dessa studier intagit en neutral och diskret roll. Där Qatar söker offentlig uppmärksamhet för sina insatser agerar Oman i det tysta (Chaziza & Lutmar 2025, s. 5-6 & Chaziza & Lutmar 2025, s. 10). Både Oman och Qatar är Gulfstater med många likheter och båda har utvecklat medling och diplomati som centrala delar av utrikespolitiken. Trots det skiljer sig deras diplomatiska stilar markant. Denna skillnad förstås ofta med hänvisning till just Omans unika religiösa identitet (Gureshidze 2024, s. 153-154). Ibadismen anses genomsyra den omanska diplomatiska stilen och därmed utgöra en viktig förklaring till varför Oman agerar annorlunda än till exempel Qatar. Trots att ibadismen ofta åberopas som en väsentlig förklaringsfaktor finns det få systematiska studier som prövar huruvida ibadiska principer faktiskt kan identifieras i Omans konkreta diplomatiska agerande. Därutöver bygger dessa resonemang i stor utsträckning på övergripande tolkningar av normer och identitet, snarare än på empiriska analyser av konkreta fall. Denna studie avser fylla den luckan genom att analysera två sådana fall: kärnenergiförhandlingarna mellan USA och Iran som ledde till JCPOA-avtalet 2015 samt inbördeskriget i Jemen som pågått sedan 2014.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet är att undersöka huruvida ibadismen – genom att använda dess principer som indikatorer – kan identifieras i Omans utrikespolitiska agerande. Forskningsfrågan lyder således: *“huruvida ibadiska principer kan identifieras i Omans agerande under kärnenergiförhandlingarna mellan USA och Iran samt i inbördeskriget i Jemen?”*.

1.4 Avgränsningar

Denna studie avgränsas på flera sätt. Studien fokuserar på de två nämnda fallen. Andra konflikter där Oman agerat som medlare eller haft en viktig diplomatisk roll behandlas inte.

Studien gör heller inga anspråk på att förklara ibadismens teologi eller inre logik, utan endast huruvida dess principer kan identifieras i Omans utrikespolitik. Därtill görs det inga anspråk på att nödvändigtvis kunna identifiera ett kausalt samband mellan ibadism och Omans utrikespolitiska agerande. Studiens främsta syfte är inte att förklara varför Oman agerar som det gör i strikt kausal mening, utan snarare att undersöka om och hur de ibadiska principer som lyfts i forskningen överhuvudtaget kan identifieras i Omans konkreta agerande. Studien är därmed mer beskrivande än förklarande till sin karaktär.

Eftersom inbördeskriget i Jemen är en pågående konflikt har en avgränsning av analysen av det fallet gjorts till perioden 2014–2021, vilket motsvarar den tidsram som det empiriska materialet täcker. Slutligen bör det nämnas att JCPOA-avtalet formellt undertecknades av fler parter än USA och Iran. I denna studie avgränsas dock analysen till dessa två aktörer, eftersom de övriga parterna inte har en direkt bäring på Omans roll i förhandlingsprocessen.

1.5 Val av fall

Valet av fall är gjort enligt en mest olika-design, vilket innebär att fallen skiljer sig åt på flera centrala punkter men förväntas uppvisa samma mönster från Oman om den oberoende variabeln har den effekt som antas. I denna studie innebär det att undersöka huruvida ibadismens principer är närvarande i två fall som i övrigt skiljer sig åt (Esaiasson m.fl. 2017, s. 104-106). Fallen skiljer sig åt på framförallt två punkter. Den första är konflikttypen. Jemenkriget är en väpnad konflikt som präglas av direkta militära interventioner av ett antal olika aktörer, medan JCPOA-förhandlingarna utgjorde en diplomatisk process med syfte att nå ett avtal om Irans kärnenergi-program. För det andra varierar Omans geografiska sårbarhet: i Jemen handlar det om en direkt landgräns, medan JCPOA-fallet rör säkerheten i Mellanöstern i största allmänhet (Chaziza & Lutmar 2025, s. 10-12; Chaziza & Lutmar 2025, s. 8-9). En mest olika design möjliggör en prövning av den teoretiska modellens giltighet under skilda förutsättningar. Om samma ibadiska principer kan identifieras i Omans agerande i båda fallen, trots skillnaderna, stärker det förklaringen att det är just dessa normer som formar Omans agerande. Om mönstret däremot uteblir i det ena fallet försvagas modellens förklaringskraft, och alternativa förklaringar måste övervägas.

2. Teori

2.1 Konstruktivism

Den teoretiska utgångspunkten för studien är konstruktivismen, som förstår staters ageranden som något som formas av normativa faktorer såsom idéer och kultur, snarare än enbart materiella faktorer som militär styrka eller ekonomiska resurser (Darwich & Kaarbo 2020, s. 227, 231). Inom konstruktivistisk forskning finns det olika analytiska nivåer. En sådan opererar på systemnivå och fokuserar på delade normer stater sinsemellan och hur politisk interaktion konstrueras på den internationella nivån. En annan ansats är att gå innanför staten och undersöka idéburna och normativa faktorer på samhällsnivå, och hur dessa påverkar en stats agerande (Darwich & Kaarbo 2020, s. 231). Det är den senare inriktningen som är relevant för denna studie.

Inom forskningen om Mellanöstern är konstruktivismen vanligt förekommande för att förstå hur regionala identiteter och inhemska normer formar utrikespolitiska ageranden (Valbjørn 2020, s. 256). För denna studie innebär konstruktivismen att Omans diplomatiska stil och roll inte enbart förstås som en strategisk kalkyl utifrån landets materiella förutsättningar. Istället undersöks huruvida landets specifika identitet – med ibadismen i fokus – har format en diplomatisk kultur som påstås värdera sådant som neutralitet, konsensussökande och konfliktlösning.

2.2 Analytiska implikationer

Efter att i föregående avsnitt ha etablerat konstruktivismen som den övergripande teoretiska ramen, går denna studie nu vidare till att specificera vilka inhemska normer som kan tänkas forma Omans utrikespolitik. Här blir den analytiska blicken tydligare och som tidigare nämnts riktas fokus mot den ibadiska traditionen. Den tidigare nämnda forskningen argumenterar för att ibadismens principer – neutralitet, tolerans, konsensussökande, pragmatism och sekretess – formar Omans utrikespolitiska agerande. Om argumentet är riktigt kan mekanismen sammanfattas i följande logiska kedja:

Ibadiska normer → Nationell identitet → Diplomatisk stil.

Denna kedja innebär att de normer som finns i den ibadiska traditionen antas genomsyra den omanska nationella identiteten, vilket i sin tur bör få konkreta uttryck i landets utrikespolitiska handlande. Flera forskare stödjer denna koppling. När det gäller neutralitet framhålls den av Dworska (2022, s. 28-29) och Gureshidze (2024, s. 155) som en central princip i Omans utrikespolitik. el-Mangoush (2023, s. 323-327) utvecklar kitman-principen – principen om sekretess och hemlighållande av den egna tron för stammens överlevnad och välfärd – som en central mekanism inom ibadismen. Denna framhävs även av Jones & Ridout (2012, s. 48-50) för att förstå varför sekretess är ett viktigt inslag i den omanska diplomatin. När det gäller konsensus och antagande om gemensamma intressen framhåller Jones & Ridout (2012, s. 1-4) hur omansk diplomati genomsyras av en strävan efter konsensus och gemensamma lösningar på konflikter.

Om ibadismen påverkar omansk diplomati och dess principer faktiskt format landets diplomatiska stil, bör dessa ta sig uttryck i praktiken och principerna bör därmed kunna identifieras i konkreta ageranden. Med andra ord: teorin bör ha vissa observerbara implikationer. Utifrån forskningen som kopplar ibadism till Omans utrikespolitik kan följande tre principer identifieras som centrala för den Omanska diplomatiska stilen:

1. Neutralitet: En konsekvent hållning att inte ta ställning i konflikter mellan andra parter.
2. Antagande om gemensamma intressen/konsensusökande: En utgångspunkt att motstridiga parter delar grundläggande intressen, vilket ofta tar sig uttryck i retorik som betonar delade mål.
3. Sekretess/tyst diplomati: Förhandlingar förs bakom stängda dörrar, utan läckor till media. Detta knyter an till den ibadiska kitman-principen.

Dessa tre principer utgör studiens analytiska indikatorer. Detta är det teoretiska ramverk genom vilket det empiriska materialet analyseras. Om indikatorerna är tydligt närvarande i Omans agerande stärker det förklaringsmodellen och dess giltighet. Om de är frånvarande eller svagt närvarande försvagas den. För en utförlig redogörelse av varför just dessa principer utgör det teoretiska ramverket samt hur dessa operationaliseras och identifieras i det empiriska materialet, se metodkapitlet.

2.3 Varför ibadism

Det teoretiska ramverket kan förstås som en middle-range-teori – en teori som är specifik för ett begränsat fenomen snarare än en grand theory som gör anspråk på att förklara alla staters

beteenden i alla situationer (Merton 1949, s. 448-452). Detta är en medveten avgränsning. Studien söker inte en universell förklaring till hur stater medlar eller för diplomati i alla sammanhang, utan att undersöka om en specifik kulturell och religiös tradition kan identifieras i den diplomatiska stil som sägs känneteckna just Oman.

För att förtydliga vad denna ansats tillför kan den med fördel kontrasteras mot ett alternativt teoretiskt perspektiv: realismen. Realistiska teorier utgår från att det internationella systemet är anarkiskt, vilket innebär att det saknas en överordnad instans som kan garantera staters säkerhet. I ett sådant system måste stater ytterst lita på sina egna resurser för att överleva (Little 2007, s. 221-222; Waltz 1979, s. 105). Enligt detta perspektiv är statens främsta mål att säkerställa sin egen överlevnad (Waltz 1979, s. 91). För en relativt liten stat som Oman, som gränsar till regionala stormakter som Saudiarabien och Iran, kan en neutral och medlande roll utifrån denna logik förstås som en strategisk anpassning till materiella maktförhållanden – ett sätt att överleva i en turbulent region genom att undvika konfrontation med sina mäktiga grannar. Det finns onekligen poänger i en sådan förklaring. Realismen kan bidra med att förklara Omans neutrala linje. Men den kan inte förklara hur neutraliteten uttrycks, eller varför Omans diplomatiska stil tar sig de uttryck de gör. Realismens syn på internationell politik som i grunden en kamp mellan egenintresserade aktörer har svårt att fånga sådana frågor. Den har också svårt att förklara varför Oman lägger betydande resurser på sitt försvar utan att andra länder uppfattar detta som ett hot. År 2020 lades till exempel 12% av landets BNP på försvarsutgifter (Worrall 2021, s. 138). Detta går emot realismens antagande om att militär upprustning leder till en ond spiral av osäkerhet och eventuell konfrontation – det som kallas säkerhetsdilemmat (Tang 2009, s. 589-593). Oman är nämligen ett undantag. Trots landets betydande försvarsutgifter uppfattas de inte som ett hot mot sina grannar (Worrall 2021, s. 138). En hypotes om vad det beror på är att de ibadiska principerna som landets utrikespolitik formas av, har en avväpnande effekt.

Det är viktigt att understryka att dessa två perspektiv inte nödvändigtvis utesluter varandra. Det kan mycket väl vara så att Omans materiella förutsättningar skapar ett behov av en neutral och medlande utrikespolitik, medan ibadismen ger innehållet och stilen åt denna politik. Denna studie fokuserar emellertid på den senare dimensionen.

3. Metod

3.1 Forskningsdesign

Studien är en kvalitativ textanalys med teoriprövande ansats. Det innebär att en befintlig teori – att ibadismens principer formar Omans utrikespolitik i form av landets agerande i diplomati och medling – provas på två empiriska fall: kärnenergiförhandlingarna mellan USA och Iran som ledde fram till JCPOA-avtalet 2015, samt inbördeskriget i Jemen. Denna studie prövar dock inte själva orsakssambandet, utan en implikation av teorin – nämligen att principerna bör kunna identifieras i Omans konkreta agerande.

Denna ansats rättfärdigas av studiens syfte, nämligen att förstå huruvida ibadismens principer finns att återfinna i Omans diplomatiska agerande, samt hur dessa principer tar sig uttryck i praktiken. Detta kräver en analysmetod som kan fånga innebörder, nyanser och sammanhang, och inte bara frekvenser (Boréus & Kohl 2018, s. 49-53). Syftet är således inte att mäta hur många gånger omanska diplomater uttrycker sådant som neutralitet eller sekretess. En sådan, kvantitativ ansats, där indikatorer räknas och summeras, skulle kunna visa att något förekommer men inte hur det uttrycks eller vad det betyder i sitt sammanhang. För denna studie är därför en kvalitativ textanalys ändamålsenlig. En sådan analys möjliggör en tolkning av materialet där enskilda citat och händelser sätts i relation till en bredare kontext. Då kan en kvalitativ bedömning göras av huruvida principerna kan identifieras i respektive fall, och vad sammanhanget säger om förekomsten av principerna (Boréus & Kohl 2018, s. 50-51).

3.2 Material

Urvalet av empiriskt material är gjort strategiskt snarare än slumpmässigt. Även detta motiveras av studiens syfte. Slumpmässiga urval är ändamålsenliga när man med studien vill dra statistiska slutsatser om en population, som att mäta frekvenser av ett visst fenomen, men inte när syftet är att förstå innebörden av specifika idéer eller normer i ett visst sammanhang. Ett strategiskt urval är därmed motiverat eftersom studiens syfte är kvalitativt och teoriprövande, inte statistiskt generaliserande (Teorell & Svensson 2007, s. 83-84). I denna

studie har material valts ut baserat på två kriterier. Dels måste källan explicit behandla Omans roll i något av de två fallen. Därtill ska källan vara publicerad av en tillförlitlig aktör – det ska röra sig om akademiska böcker, vetenskapliga artiklar, uttalanden från relevanta personer och i vissa fall tillförlitlig nyhetsrapportering.

Materialet till studien har hittats på flera kompletterande sätt. För det första har sökningar gjorts i Lunds universitetsbiblioteks söktjänst Finn, med sökningar som ”ibadi Islam”, ”Oman foreign policy”, ”Oman JCPOA” och ”Oman Yemen”. För det andra har sökningar gjorts via Google med motsvarande sökord för att fånga material som inte finns på Finn. För det tredje har ChatGPT använts som ett verktyg för att generera förslag på relevanta källor. Samtliga förslag har därefter kontrollerats och dess relevans och tillförlitlighet har verifierats. Slutligen har referenslistor i redan identifierade källor genomskotts för att hitta ytterligare relevant material. Det teoretiska materialet har valts ut utifrån kriteriet att det explicit behandlar sambandet mellan ibadism och Omans diplomatiska stil. Det empiriska materialet har valts ut utifrån kriteriet att det explicit behandlar Omans roll i något av de två fallen.

3.3 Härledning av analytiska principer

För att kunna undersöka studiens två empiriska fall krävs ett analysverktyg som grundas på en definition av ibadism – det vill säga en översättning av detta teoretiska begrepp till konkreta principer. Ett sådant analysverktyg gör det möjligt att identifiera eventuella indikatorer för ibadism i de två fallen (Esaiasson m.fl. 2017, s. 137). Nedan redogörs för hur detta har gått till.

Konstruktionen tar sin utgångspunkt i tidigare studier av ibadism. Egenskaper som ibadism anses definieras av och som enligt den tidigare nämnda forskningen därmed format Omans utrikespolitiska ageranden, har identifierats och systematiserats till ett analysverktyg (Bergström & Svärd 2018, s. 149). Rent praktiskt har konstruktionen framställts genom en granskning av den vetenskapliga litteraturen. Materialet har lästs noggrant för att extrahera de principer som forskarna själva kopplar till ibadism.

Steg 1: identifiering av principerna i litteraturen:

En genomgång av den vetenskapliga litteraturen har genomförts. Följande källor har använts: Dworska (2024), Gureshidze (2024), el-Mangoush (2023) samt Jones & Ridout (2012). Varje källa har lästs noggrant för att extrahera de principer som forskarna själva explicit kopplar till

ibadism och Omans diplomati. Extraheringen har gjorts genom att identifiera och notera de principer som författarna lyfter fram som centrala för att förstå Omans utrikespolitiska agerande. Resultatet går att finna i följande tabell:

Författare.	Principer.	Sidhänvisning.
Dworska.	Neutralitet, konsensus & tolerans.	s. 25-30.
Gureshidze.	Neutralitet, sekretess & pragmatism.	s. 153-155.
el-Mangoush.	Neutralitet, konsensus, sekretess, frånvaro av hot.	s. 323-327.
Jones & Ridout.	Neutralitet, konsensus, sekretess & pragmatism.	s. 1-4, s. 48-50.

Steg 2: Syntetisering av principerna

De extraherade principerna grupperas därefter tematiskt. Neutralitet är den mest framträdande principen och återfinns i alla källor. Antagande om gemensamma intressen/konsensusökande återfinns i tre källor. Sekretess och tyst diplomati förekom explicit i el-Mangoush men berördes även i Jones & Ridout samt hos Gureshidze. Tolerans och pragmatism förekom i två källor. Frånvaro av hot återfanns endast i el-Mangoush.

Följande tre principer har bedömts som mest distinkt förknippade med Oman och dess ibadiska identitet: neutralitet, antagande om gemensamma intressen/konsensusökande samt sekretess och tyst diplomati. Dessa principer har sedan syntetiserats till följande analytiska verktyg:

1. Neutralitet: Att inte ta ställning i konflikter mellan andra parter.
2. Antagande om gemensamma intressen/konsensusökande: att utgå från att motstridiga parter delar grundläggande mål eller att båda parter kan vinna på en uppgörelse.
3. Sekretess/tyst diplomati: att föra förhandlingar bakom stängda dörrar och att inget läcker ut i media.

Steg 3: Avgränsning av principer

Några av de identifierade principerna – som frånvaro av hot och pragmatism – utgör dock i hög utsträckning generella kännetecken för framgångsrik diplomati och medling snarare än att vara specifika för Oman. Dessa har därför utelämnats från det analytiska ramverket för att möjliggöra en skarpare prövning av den ibadiska förklaringsmodellen.

3.4 Operationalisering

Det analytiska verktyget har gett ett antal principer. Dessa principer behöver kunna identifieras i de valda fallen, förutsatt att de går att finna där. Nästa steg är således att operationalisera principerna så att de kan identifieras i det empiriska materialet.

Operationaliseringen innebär att principerna görs observerbara genom att översättas till konkreta indikatorer som visar på hur de kan ta sig uttryck (Teorell & Svensson 2007, s. 39).

Följande exempel är tänkbara indikatorer som gör att principerna kan identifieras.

Neutralitet kan identifieras genom att Oman upprätthåller diplomatiska relationer med båda sidor i en konflikt samtidigt, eller genom att landet uttryckligen avstår från att ta ställning. Omans antagande om att parterna i en konflikt har gemensamma intressen eller att de aktivt söker konsensus parterna emellan kan identifieras genom retorik som betonar delade mål, eller genom att omanska politiker betonar sådant som att alla parter kan vinna på en uppgörelse eller på att konflikten avslutas. Sekretess och tyst diplomati kan identifieras genom att möten och förhandlingar beskrivs som hemliga, samt genom avsaknad av läckor till media.

3.5 Definition av diplomati och medling

Med diplomati och medling avses i denna studie den etablerade metoden att påverka främmande staters och folks beslut och beteende genom dialog, förhandling och andra åtgärder som inte är väpnad konflikt eller våld (Marks & Freeman 2026, Britannica). Detta inbegriper såväl officiella uttalanden och diplomatisk retorik som mer konkreta insatser för att underlätta dialog mellan motstridiga parter – exempelvis att vara värd för samtal, agera som mellanhand eller skapa förutsättningar för förhandlingar (Singh & Bharadwaj 2022, s. 9;

Menkel-Meadow & Schneider, 2025 s. 27-30). Målet med sådana diplomatiska insatser är att genom dialog, kompromisser och avtal nå lösningar på konflikter.

3.6 Validitet, reliabilitet och vetenskaplig relevans

Studiens validitet påverkas av konstruktionen av det analytiska verktyget. De tre principerna har extraherats från litteraturen om ibadism och omansk diplomati. Detta är ett försök att definiera en idé, eller ett normsystem om man så vill. När det görs genom en kvalitativ ansats är det alltid fråga om att en tolkning görs (Boréus & Kohl 2018, s. 83). Det innebär i sin tur att analysverktyget kan komma att präglas av den som konstruerat det. Detta i form av dennes förhållningssätt till idén/normsystemet och dennes världsbild i stort (Bergström & Svärd 2018, s. 148-149). För att hantera detta har konstruktionen av analysverktyget redovisats stegvis i ett föregående avsnitt, vilket möjliggör för läsaren att själv bedöma och kritiskt granska de tolkningar som gjorts.

Reliabiliteten påverkas av att analysen bygger på kvalitativ tolkning av materialet, vilket innebär att andra forskare skulle kunna nå delvis andra resultat (Teorell & Svensson 2007, s. 59). I stor utsträckning är problematiken som lyfts i föregående stycke tillämpligt även här. För att stärka reliabiliteten har analysen genomförts med ett explicit analysverktyg och citat samt källhänvisningar redovisas transparent. Vidare är en begränsning risken för konfirmeringsbias, det vill säga tendensen att söka efter och tolka information som bekräftar den egna teorin. För att motverka detta söks aktivt efter motexempel i materialet, och alternativa förklaringar diskuteras i diskussionsavsnittet.

Studien uppfyller både inom- och utomvetenskaplig relevans. Inomvetenskapligt bidrar den med systematiska fallstudier till ett fält som hittills dominerats av övergripande tolkningar av ibadismens roll för att förstå Omans utrikespolitik. Utomvetenskapligt berör studien en aktör som spelar en viktig roll i regionala konflikter, vilket kan tänkas ha praktisk relevans för diplomater och beslutsfattare men kan även vara av intresse för de som vill få en bättre förståelse för Omans utrikespolitiska roll och agerande.

4. Analys

4.1 Bakgrund: JCPOA-avtalet

Oman har historiskt upprätthållit goda diplomatiska relationer med både Iran och USA – en ovanlig bedrift i Gulfregionen. Redan 1832 erkände Oman USA, och 1938 blev sultan Said bin Taimur den första arabiska ledaren som besökte Vita huset, där han mötte president Franklin D. Roosevelt (Riedel 2021). Samtidigt har Oman sedan länge haft nära band till Iran. Under 1970-talet bistod den iranske shahen Oman med militärt stöd för att slå ner ett kommunistiskt uppror i Dhofarprovinsen, vilket skapade ett starkt förtroende mellan länderna (IRAM Center u.å.). Detta förtroende bestod även efter den iranska revolutionen 1979. Till skillnad från andra medlemmar i Gulfstaternas samarbetsråd (GCC) förblev Oman neutralt under Iran–Irak-kriget och medlade senare för att få ett slut på kriget (IRAM Center u.å.). Ekonomiska förbindelser mellan Oman och Iran har också etablerats. Sedan 2006 har Oman och Iran samarbetat kring olja och gas, bland annat genom en planerad gasledning och omanska investeringar i Irans energisektor. Därtill ansvarar Oman och Iran gemensamt för övervakning och drift av Hormuzsundet. (Hoetjes 2016, s. 146-156).

När sultan Qaboos styrde Oman (1970-2020) fungerade han som en viktig mellanhand mellan amerikanska presidenter och Irans ledning, och USA:s tidigare utrikesminister John Kerry har i sina memoarer lyft Qaboos roll i möjliggörandet av JCPOA-avtalet (Riedel 2021). Denna långa historia av goda relationer till båda parter lade grunden för Omans roll som medlare i de förhandlingar som ledde fram till avtalet 2015.

Förhandlingarna mellan USA och Iran om Irans kärnenergiprogram pågick under flera år och ledde fram till JCPOA-avtalet i juli 2015. Avtalet innebar att Iran begränsade sitt kärnenergiprogram i utbyte mot lättnader i de ekonomiska sanktionerna som rådde mot landet vid tidpunkten (Center for Arms Control and Non-Proliferation 2021). Oman spelade en avgörande roll som värd för hemliga förhandlingar mellan parterna. Redan i mars 2013 inleddes samtal i Muscat på initiativ av sultan Qaboos. Dessa möten var avgörande för att skapa förtroende mellan USA och Iran och lade sedermera grunden för den formella förhandlingsprocess som senare ledde till avtalet. Under hela processen agerade Oman som mellanhand, där den omanske utrikesministern agerade som budbärare mellan de respektive parterna (Sitepu 2025, s. 109-111).

4.1.1 Neutralitet

Den första indikatorn kan identifieras i Omans agerande under JCPOA-processen. Oman agerade som värd för samtal och förhandlingar utan att själva uttryckligen ta ställning för någon av parterna (Cole 2022, s. 416). Landet upprätthöll sina diplomatiska relationer med både USA och Iran under hela förhandlingsprocessen, och när förhandlingarna vid ett tillfälle gick dåligt skickades den omanske utrikesministern Yusuf bin Alawi till Teheran utan att Oman offentligt tog ställning för den ena eller andra parten (Cole 2022, s. 420).

Samtidigt finns det flera omständigheter som problematiserar bilden av Oman som en fullt ut neutral aktör. Sedan 1980 har Oman ett omfattande militärt samarbetsavtal med USA. Avtalet som undertecknades gav amerikanska skepp och flygplan tillgång till omanska militäranläggningar, ett avtal som därefter förnyats 1985, 1990, 2000 och 2010 (Hoetjes 2016, s. 149). Amerikanska styrkor har använt baserna i Oman under nästan varje amerikansk militär operation i och runt Gulfen sedan 1980 (Hoetjes 2016, s. 149). Oman köper dessutom omfattande mängder vapen från USA (Hoetjes 2016, s. 149). Detta kan ses som ett avsteg från en strikt neutral linje, eftersom Oman genom dessa avtal har nära militära band till en av parterna i fallet. Samtidigt noterar Hoetjes (2016, s. 149) att just denna militära integration i den amerikanska säkerhetsparaplyen har gett Oman ett större handlingsutrymme gentemot regionala stormakter, vilket kan möjliggöra en mer neutral position än vad som annars vore fallet.

Det framgår även att Oman inte var helt opartisk i sakfrågan. Oman delade nämligen USA:s oro över en möjlig framtida vapenutveckling av Irans kärnenergiprogram (Cole 2022, s. 417). Med andra ord såg Oman ett potentiellt kärnvapenbeväpnat Iran som ett problem – en uppfattning som låg närmare USA:s än Irans position. Detta innebär att Omans medling inte utgick från en helt värderingsneutral grund, utan från en gemensam oro som delades med USA.

Därtill har Oman i andra regionala frågor tagit ställning på ett sätt som drar landet närmare GCC-lägrät och bort från Iran. Oman har stöttat status quo i Gulfregionen, bland annat genom att stödja den – av huthirebellerna – belägrade jemenitiska regeringen under president Hadi och den bahraiska monarkin (Hoetjes 2016, s. 157). Detta kan jämföras med Iran, som istället har stöttat huthirebellerna i Jemen och oppositionen i Bahrain (Hoetjes 2016, s. 157). Hoetjes (2016, s. 157) konstaterar att dessa skillnader i regional politik drar Oman närmare de

övriga GCC-länderna, eftersom Omans intresse av att undvika instabilitet i Mellanöstern som i sin tur kan påverka den egna interna säkerheten ligger mer i linje med övriga GCC-stater. Detta kan tolkas som att Omans neutralitet inte är konsekvent över olika konflikter, utan att landet i vissa sammanhang faktiskt intar en position som ligger närmare ena sidan. Och att beslutet att driva på för JCPOA-avtalet låg i landets intresse.

Sammantaget visar dessa omständigheter att Omans neutralitet under JCPOA-förhandlingarna bör förstås som pragmatisk snarare än absolut. Oman har militära band till USA, delar USA:s oro för ett Iran beväpnat med kärnvapen, och lutar i andra regionala konflikter åt GCC-lägrät. Samtidigt är det just denna balansgång – att ha starka band till väst samtidigt som man upprätthåller diplomatiska relationer med Iran – som möjliggör Omans roll som medlare. Neutraliteten är således inte en principiellt obetingad hållning, utan en strategisk position som ständigt måste förhandlas och upprätthållas.

4.1.2 Antagande om gemensamma intressen och konsensussökande

Den andra indikatorn är också närvarande. Redan från början av processen utgick sultan Qaboos från att det fanns en gemensam grund för dialog. Kerry insåg att Oman delade USA:s oro över en möjlig framtida kärnvapenutveckling av Irans program, och att Muscat trodde att man kunde föra samman USA och Iran för samtal för att förhindra detta (Cole 2022, s. 417). Detta förutsätter ett antagande om att USA och Iran – trots sina djupa motsättningar – hade ett gemensamt intresse av att nå en diplomatisk lösning som kunde avvärja en militär konflikt och ge båda parter något de värderade (USA: begränsning av kärnenergiprogrammet; Iran: lättnader i de ekonomiska sanktionerna). Sitepu (2025, s. 110) argumenterar för att en av de viktigaste funktionerna för en tredje part/medlare är just att identifiera gemensamma nämnare som parterna själva har svårt att se på grund av ömsesidig misstro.

När sultan Qaboos i december 2011 träffade Kerry berättade han att det kunde finnas en möjlighet till förhandling. Detta eftersom Irans högsta ledare Khamenei hade överfört ansvaret för frågan om kärnenergiprogrammet från det nationella säkerhetsrådet till utrikesdepartementet, som ansågs mer moderata och kompromissvilliga (Cole 2022, s. 417). Detta visar en aktiv tolkning från sultanens sida av att förutsättningarna för konsensus hade förbättrats – en tolkning som sedan förmedlades vidare till Washington.

Ett tydligt exempel på konsensussökande var när sultan Qaboos, på Obama-administrationens begäran i januari 2012 besökte Irans högste ledare Khamenei för

att bedöma möjligheterna kring om iranierna var villiga att förhandla om ett avtal. Det Qaboos upptäckte var att så var fallet, vilket uppmuntrade Obama-administrationen att gå vidare i processen (Cole 2022, s. 417). Här fungerade Oman som en utforskare av möjligheterna till dialog och konsensus. Oman agerade aktivt för att skapa konsensus genom att övertyga parterna om att respektive sida var villiga att förhandla. Sitepu (2025, s. 111) beskriver denna funktion som "förtroendeskapande åtgärder". I detta fall var dessa nödvändiga för att föra parterna till förhandlingsbordet. Även när förhandlingarna gick dåligt arbetade Oman för att skapa samstämmighet och konsensus. Som påtalades i föregående avsnitt skickades Yusuf bin Alawi till Teheran efter de meningsskiljaktigheter som uppstod i november 2014 mellan delegationerna (Cole 2022, s. 420). Detta är ett tydligt exempel på den omanska diplomatins förmåga att hålla dörren öppen för dialog även när parterna var oense.

Efter att JCPOA väl undertecknats i juli 2015 fortsatte Oman att verka för konsensus mellan Iran och GCC-länderna. I ett uttalande i Gulf News sade Yusuf bin Alawi att direkta samtal mellan GCC-staterna och Iran var möjliga, och att Oman stödde en sådan utveckling för att förbättra den regionala säkerheten (Gulf News 2015). Den dåvarande omanska diplomaten och den nuvarande utrikesministern Badr bin Hamad al Busaidi beskrev avtalet som en historisk vinst för båda parter (Owtram 2022, s. 444).

Owtram (2022, s. 439-440) noterar att en grundläggande premis för omansk diplomati är att aldrig offentligt ta ställning i dispyter, vilket möjliggör att landet kan spela rollen som en legitim aktör som upplevs agera i god tro. Detta är nära kopplat till konsensusprincipen – för att kunna bygga konsensus måste man uppfattas som trovärdig och av båda parter.

Sammanfattningsvis identifieras konsensusprincipen i flera konkreta handlingar: sultanens antagande om ett gemensamt intresse, hans tolkning av politiska förändringar i Iran, hans resa till Teheran för att underlätta dialog, den fortsatta medlingen efter diplomatiska motgångar, och de efterföljande initiativen för dialog mellan GCC-länderna och Iran. Sitepus (2025) antagande om tredje parter roll i att identifiera gemensamma intressen och bygga förtroende är direkt tillämpligt på Omans agerande.

4.1.3 Sekretess och tyst diplomati

Den tredje indikatorn, sekretess och tyst diplomati, är den mest framträdande och mest odiskutabelt närvarande i JCPOA-fallet.

Hela förhandlingsprocessen präglades av sekretess. De inledande samtalen mellan USA och Iran ägde rum i Muscat redan i mars 2013, långt innan de formella förhandlingarna i Genève inleddes, och dessa möten var noggrant hemlighållna (Cole 2022, s. 417-418; Owtram 2022, s. 444; Sitepu 2025, s. 109). John Kerry beskriver i sina memoarer hur den omanske sultanens representant, Salem al-Ismailly, agerade som budbärare mellan parterna och att Kerry regelbundet talade i telefon med honom, och att dessa samtal hölls hemliga (Cole 2022, s. 418).

I de inledande stadierna av processen skickade USA tjänstemännen Jake Sullivan och Puneet Talwar till möten i Muscat för att undersöka möjligheterna till ett avtal (Cole 2022, s. 418). USA hade tilltro till Omans förmåga att garantera sekretess och att detta inte skulle läcka ut i media. Vidare framhålls att en av fördelarna med Oman som plats för sådana kontakter är att landet inte har samma höga medieprofil som till exempel Dubai i amerikansk och europeisk journalistik, och att sultanens egna tjänstemän utövade fullständig diskretion (Cole 2022, s. 418). Detta är en direkt operationalisering av den ibadiska kitman-principen – att skydda gemenskapen genom hemlighållande och anpassning till omständigheterna.

Ett av de mest illustrativa exemplen på Omans roll som garant för sekretess är när förhandlingarna i mars 2013 hotade att bryta samman. Iran krävde ett skriftligt löfte från USA om att man accepterade ett civilt iranskt anriktningsprogram, men USA kunde inte skriva ett sådant brev direkt till Iran. Amerikanerna upplevde att det fanns en risk för att innehållet i ett sådant brev skulle läcka ut i media. Sultan Qaboos räddade situationen genom att föreslå att Washington istället skulle skriva brevet till honom, varefter han kunde citera det amerikanska brevet i sin egen korrespondens med Teheran (Cole 2022, s. 418-419). Oman spelade i detta fall en avgörande roll som budbärare och en diskret part (Sitepu 2025, s. 109-111). Men det mest intressanta är att det visar på hur Omans funktion som en betrodd tredje part – en som båda parter upplevde kunde hantera känslig information utan att den läckte ut – var central för att bygga förtroende.

När ett möte mellan representanter för USA och Iran i november 2014 misslyckades skickades den omanske utrikesministern Yusuf bin Alawi till Teheran (Cole 2022, s. 420). Källan anger inte uttryckligen att denna resa skedde i det tysta, men sammanhanget – att den följde på ett misslyckat möte och syftade till att släta över upprördhet hos båda parter – antyder en diskret diplomatisk insats.

Sekretessprincipen får sägas vara mycket starkt närvarande i fallet. Hela JCPOA-processen, från de första kontakterna till de avgörande mötena, präglades av en tyst diplomati där Omans diskretion var en förutsättning för att parterna överhuvudtaget skulle kunna mötas. Owtram

(2022, s. 438-439) definierar "quiet diplomacy" som konfidentiell, icke-tvingande assistans från en opartisk tredje part som söker skapa förutsättningar för parter i konflikt att adressera sina skillnader. Detta är en träffande beskrivning av Omans roll i JCPOA-processen.

4.2 Bakgrund: inbördeskriget i Jemen

Som beskrivet i föregående fall har Oman länge upprätthållit goda relationer med Iran. I fallet med Jemen tillkommer ytterligare aktörer som är centrala för att förstå konfliktens dynamik och omans position.

Oman har historiskt haft nära band till Jemen. De två länderna delar en landgräns, och det finns starka tribala och handelsmässiga förbindelser mellan människor på båda sidor som sträcker sig över tusen år tillbaka (Baabood 2017, s. 67). Efter att ha upprättat diplomatiska relationer med Sydjemen 1982 och med det enade Jemen 1990, undertecknade Oman ett gränsavtal med Jemen 1992 (Baabood 2017, s. 67-74).

Relationen till Saudiarabien har präglats av både samarbete och rivalitet. Båda länderna är medlemmar GCC, men Oman har traditionellt fört en mer oberoende utrikespolitik än sin granne. Under sultan Haitham ibn Tariq har relationerna förbättrats och hans första utlandsbesök efter trontillträdet 2020 gick till Riyadh. Länderna har sedan dess etablerat ett gemensamt samarbetsråd (Kilani 2021). När det kommer till relationen med Förenade Arabemiraten (UAE) har relationen varit ansträngd under längre perioder. UAE har intagit en mer aktiv militär roll i regionen, vilket stundtals varit i konflikt med Omans traditionella policy av neutralitet och icke-inblandning. Relationerna har dock förbättrats på senare år och 2024 besökte sultan Haitham Abu Dhabi (Ardemagni 2024).

Oman har en unik relation till huthirebellerna. Landet hade ingen nära relation till rebellgruppen före kriget, men diplomatiska relationer etablerades snabbt när inbördeskriget bröt ut. Till skillnad från de flesta andra regionala aktörer har Oman upprätthållit öppna diplomatiska kanaler till rörelsen och dess chefsförhandlare har varit baserad i Muscat (Ramani 2021, s. 297; Nasser 2023).

Inbördeskriget i Jemen bröt ut 2014 när huthirebellerna tog kontroll över huvudstaden Sanaa. År 2015 intervenerade en saudiledd koalition som stöttades av alla medlemmar i GCC – förutom Oman – som hade som mål att återinsätta den internationellt erkända Hadi-regeringen och avlägsna huthirebellerna från makten. Iran har sedan dess stött huthierna, bland annat genom vapenleveranser och teknisk expertis, vilket gjort konflikten till

en arena för regional maktkamp mellan framförallt Saudiarabien och Iran (Rahman 2023, s. 2-3). Därtill har UAE under konfliktens gång intagit en alltmer självständig position som delvis skiljer sig från Saudiarabiens, bland annat genom stöd till det separatistiska Southern Transitional Council (STC) som verkar för ett självständigt Sydjemen (Al-Sunaidi, Tarawneh & Snidi 2021, s. 110). Oman har till skillnad från de andra länderna i GCC upprätthållit en neutral position och hållit diplomatiska kanaler öppna till samtliga parter – inklusive huthierna, Saudiarabien, Iran och den internationellt erkända regeringen. Oman har tack vare detta ställningstagande kunnat medla i frågor som rör bland annat fångutväxlingar och lokala vapenvilor (Cole 2022, s. 422, s. 432).

4.2.1 Neutralitet

Den första indikatorn – neutralitet, kan identifieras i Omans agerande i Jemenkriget, men precis som i JCPOA-fallet finns det flera omständigheter som problematiserar bilden av en fullt ut neutral aktör.

Oman intog en tydligt neutral position i den saudiledda interventionen. Sultan Qaboos vägrade bestämt att ansluta sig till kriget, och istället utvecklade omanska tjänstemän kontakter med båda sidor i konflikten i syfte att nå en snabb lösning (Cole 2022, s. 422). Oman var den enda GCC-medlemmen som inte deltog i den saudiledda bombkampanjen mot huthierna (Al-Sunaidi, Tarawneh & Snidi 2021, s. 105). Rahman (2023, s. 2-3) konstaterar att Oman valde att förbli neutrala för att bibehålla goda relationer med alla parter i konflikten. Den omanske utrikesministern Yusuf bin Alawi förtydligade den omanska rollen i ett uttalande vid Förenta Nationerna: "Oman will assist. We are not playing the role of mediator. What we choose for ourselves is the role of facilitator" (Owtram 2022, s. 445). Samtidigt finns det flera faktorer som sätter denna neutralitet på prov. Oman har under konfliktens lopp haft uttalade preferenser i konflikten. Även om landet inte stödde den saudiledda koalitionen, stöttade man GCC:s plan för politisk transition i Jemen och den internationellt erkända regeringen under president Hadi (Hoetjes 2016, s. 148; Rahman 2023, s. 2; Ramani 2021, s. 298). Detta innebär att Oman inte var helt utan preferenser – man tog avstånd från huthiernas maktövertagande samtidigt som man vägrade delta i den militära koalitionen mot dem.

Oman har stundtals blivit anklagade för att inte vara opartiska av Saudiarabien. Saudiska tidningar hävdade under konfliktens tidiga skeden att sultan Qaboos tillät huthiledare att röra sig fritt mellan Jemen och Oman (Cole 2022, s. 424). En saudisk redaktör på en stor tidning i

landet frågade på Twitter om Omans stöd för huthierna motsvarade en krigsförklaring mot Saudiarabien (Cole 2022, s. 424). Omedelbart efter att Oman avböjde att delta i den saudiska koalitionen anklagade Saudiarabien sultanatet för att föra en politik av ”negativ neutralitet” som gynnade Irans intressen (Ramani 2021, s. 289). Samtidigt noterar Cole (2022, s. 424) att Hadi-regeringen i Aden förnekade någon omansk partiskhet och berömde Oman för dess konsekventa neutralitet. Det fanns således olika uppfattningar om Omans neutralitet.

Därtill hade Oman egna säkerhetsintressen som utmanade landets neutrala hållning. al-Qaeda och Islamiska staten var aktiva i den jemenitiska provinsen Mahra, som gränsar till Oman, och dessa använde ibland omanskt territorium för transport av vapen (Cole 2022, s. 423). Hotet från extremism var direkt och påtagligt (al-Sunaidi, Tarawneh & Snidi 2021, s. 104). Oman agerade därför för att organisera olika stammar i Mahra för att begränsa extremistgruppernas aktiviteter i provinsen (Cole 2022, s. 423). Ramani (2021, s. 292) redogör även för hur Oman allierade sig med lokala stammar i Mahra för att motverka det inflytande UAE hade i provinsen. Detta är relevant eftersom UAE gradvis kom att driva en alltmer självständig agenda i Jemen, som skilde sig från Saudiarabiens. Från 2019 började UAE dra tillbaka sina egna trupper och övergick till att istället stärka STC:s ställning, vilket satte press på Saudiarabiens mål om en enad jemenitisk stat (Ramani 2021, s. 288–292). Den emiratiska strategin, som i praktiken syftade till att fragmentera Jemen för att trygga egna strategiska hamnar och handelsvägar, uppfattades därför som ett direkt hot mot Omans säkerhet längs gränsen i Mahra (Ramani 2021, s. 292–293). Detta var inte ett isolerat fenomen. Redan 2011 hade Oman uppgett sig ha avslöjat ett emiratiskt spionnätverk som opererade inom landets gränser, vilket skapade en bestående misstro länderna emellan (Ramani 2021, s. 288–289). När Qatarkrisen bröt ut 2017 oroade sig omanska beslutsfattare för att sultanatet kunde bli nästa mål för en saudisk-emiratisk isoleringskampanj (Ramani 2021, s. 291). Denna rädsla förstärkte Omans beslut att agera självständigt i Jemen och att motverka UAEs inflytande i Mahra. Det kan tolkas som ett avsteg från en principiellt neutral linje, även om syftet var att säkerställa den egna säkerheten.

Oman tog även tydligt ställning i frågan om södra Jemens självständighet. Sultanatet visade inget godkännande för ett självständigt södra Jemen, eftersom man fruktade att detta skulle leda till upprättandet av en stat allierad med UAE vid Omans gräns (al-Sunaidi, Tarawneh & Snidi 2021, s. 110). Den 19 februari 2019 medgav Yusuf bin Alawi att Oman inte höll med UAE om politiken gentemot Jemen, eftersom Muscat, som han uttryckte det, ”does not like to fuel wars and conflicts” (al-Sunaidi, Tarawneh & Snidi 2021, s. 110). Även här intar Oman en position som ligger närmare den saudiledda koalitionens linje (bevara Jemens enhet) än

den emiratiska (som setts som mer öppen för en delning). Men främst bör det tolkas som att syftet var att säkerställa den egna säkerheten.

Sammantaget visar jemenfallet att Omans neutralitet är pragmatisk och situationsanpassad. Man vägrar att delta i den saudiledda koalitionen och erbjuder sig som facilitator, men man har samtidigt egna säkerhetsintressen (bekämpning av extremism, gränsstabilitet), uttalade preferenser (stöd till Hadi-regeringen, motstånd mot södra Jemens självständighet), och utsätts för anklagelser om partiskhet från Saudiarabien.

4.2.2 Antagande om gemensamma intressen och konsensusökande

Den andra indikatorn går också att identifiera i Omans agerande under Jemenkriget, men mönstret skiljer sig något från JCPOA-fallet. Oman utgick från att kriget i Jemen inte gagnade någon part. Den omanske utrikesministern Yusuf bin Alawi sade 2019: "The truth has become clear to everyone, and it is that the war in Yemen offers no benefits at all and was the result of miscalculations" (Cole 2022, s. 424-425). Detta är ett tydligt uttryck för att alla parter delade ett gemensamt intresse av att avsluta ett krig som skadade dem alla – även om intresset kan beskrivas som negativt (att undvika förluster) snarare än positivt (att vinna något). Han tillade att konflikten härrör från en brist på ömsesidigt förtroende och att återställande av förtroende berodde på FN:s ansträngningar (Cole 2022, s. 425).

I sitt tal vid Förenta Nationernas generalförsamling betonade Yusuf bin Alawi vikten av dialog och samförstånd. Han framhöll Omans arbete med de berörda parterna för att förena och uppmuntra dem att avfärda meningsskiljaktigheter och återuppta förhandlingar. Han tillade att målet bör vara att utveckla relationen mellan parterna, öka graden av samarbete, fördjupa ömsesidiga intressen och betonade värdet av att lösa meningsskiljaktigheter genom dialog (UN General Assembly 2016, s. 2). Detta uttrycker en tydlig konsensusorientering, även om det är mer allmänt hållet än de specifika win-win-formuleringarna i JCPOA-fallet.

Oman försökte aktivt skapa förutsättningar för parterna att komma överens om villkor som alla kunde acceptera. Redan i april 2015 hoppades omanska politiker och diplomater på att kunna arrangera en vapenvila som skulle leda till ett permanent eldupphör och därefter förhandlingar om ett definitivt avslut på konflikten (Cole 2022, s. 422-423). I september 2019 uppmanade sultan Qaboos de stridande parterna i Jemen att förhandla om fred (Cole 2022, s. 425).

Sammanfattningsvis kan konsensusprincipen identifieras i Omans agerande. Detta i form av

uttalandet i FN (UN General Assembly 2016, s. 2), i försöken att arrangera en vapenvila och politiska förhandlingar (Cole 2022, s. 422-423), och i sultanens uppmaning till fredsförhandlingar (Cole 2022, s. 425). Dock är uttrycken mer allmänt hållna och mindre specifikt inriktade på att identifiera gemensamma materiella intressen.

4.2.3 Sekretess och tyst diplomati

Sekretess och tyst diplomati är närvarande i detta fall, men det tar sig delvis andra uttryck än i JCPOA-fallet. Här finns en intressant spänning i materialet som är värt att undersöka.

Å ena sidan agerade Oman som en diskret värd för samtal mellan de stridande parterna. Cole (2022, s. 423) noterar att Oman 2015 bedrev en sorts lågmäld diplomati och tillät representanter för huthirebellerna att möta Irans utrikesminister Mohammad Javad Zarif i Muscat, samtidigt som man agerade värd för huthiföreträdare med saudiska och amerikanska tjänstemän. Dessa möten hölls bakom stängda dörrar, utan offentlig uppmärksamhet. Ramani (2021, s. 289-290) beskriver hur Saudiarabien inledningsvis var skeptiska till Omans roll och att Oman var tvungna att med tiden övertyga Riyadh om sitt värde som diskret mellanhand. Ett exempel på hur Omans sekretess var en tillgång var när ett FN-planerat möte i Genève i juni 2018 ställdes in på grund av hotbilden mot huthidelegationen, som skulle resa genom luftrum kontrollerat av den saudiledda koalitionen och därför riskerade att stoppas eller attackeras av koalitionen. Mötets arrangörer bad då Oman att försöka säkra garantier för huthidelegationen (Cole 2022, s. 424), vilket visar att Oman sågs som en aktör som kunde hantera känsliga förhandlingar med Saudiarabien på ett diskret sätt .

Men det finns mycket som visar på att Oman var mer öppen med sin diplomatiska roll under Jemenkriget än i JCPOA-fallet. I JCPOA-fallet var samtalen så hemliga att få kände till dem förrän efter det att avtalet hade ingåtts. I det här jemenfallet förklarade Yusuf bin Alawi offentligt Omans roll som facilitator i FN. Owtram (2022, s. 444-445) återger uttalandet där bin Alawi säger ”Oman will assist. We are not playing the role of mediator. What we choose for ourselves is the role of facilitator”. Detta är ett offentligt uttalande, inte en hemlig kanal mellan diplomater. Ramani (2021, s. 298) skriver att Oman, som en del av en avskräckningsstrategi utnyttjade sina goda relationer med huthierna i sina kontakter med Saudiarabien och UAE. Syftet med det var att framhäva sin outhärlighet för saudiska beslutsfattare, men även för omvärlden, för att inte låta sig påtvingas särskilda beslut av sina mer resursstarka grannländer (Ramani 2021, s. 299). Detta tyder på att Oman i jemenfallet

använde en mer synlig diplomatisk stil, där man aktivt kommunicerade sin roll som en aktör som främjar fred för att stärka sin position gentemot Saudiarabien och UAE.

En möjlig tolkning är att graden av sekretess anpassas efter kontexten. I jemenfallet, där Oman ville signalera sitt värde som medlare till omvärlden och samtidigt avskräcka från repressalier från Saudiarabien och UAE (Ramani 2021, s. 286), fanns det ett strategiskt värde i att vara mer öppen med sin roll. Genom denna öppenhet kunde man signalera till omvärlden att man var en konstruktiv och fredlig aktör i regionen. Därtill var Jemenkriget en pågående konflikt med humanitära konsekvenser. Därför kunde behovet av att vara öppen med sina ansträngningar och få internationellt stöd vara av större vikt. Den ibadiska kitman-principen – att skydda gemenskapen genom hemlighållande – kan sägas vara tillämpbar i viss utsträckning i fallet men den fick i stor utsträckning stå tillbaka för andra strategiska överväganden.

5. Jämförande analys

De två fallen skiljer sig åt på flera centrala punkter – konflikttyp, geografisk sårbarhet och inblandade aktörer – vilket var utgångspunkten för den mest olika-designen. Trots dessa skillnader kunde samtliga tre ibadiska principer identifieras i båda fallen, om än med variationer och i olika utsträckning. Denna jämförelse fokuserar på dessa variationer och vad de säger om den ibadiska förklaringsmodellens giltighet.

5.1 Neutralitet

I båda fallen kan neutralitetsprincipen identifieras, men den tar sig olika uttryck och problematiseras på olika sätt. I JCPOA-fallet var Omans ståndpunkt relativt okontroversiell. Landet agerade som värd för samtal utan att offentligt ta ställning för någon part. Samtidigt hade Oman en tydlig preferens – man delade USA:s oro för ett kärnvapenbeväpnat Iran. Denna preferens blev dock aldrig ett hinder för medlingen, eftersom den inte stod i direkt motsättning till Irans intresse för lättnader i sanktioner. Den militära alliansen med USA problematiserar också bilden av absolut neutralitet, men kan även förstås som en förutsättning för att Oman överhuvudtaget skulle kunna agera som en trovärdig medlare.

I jemenfallet var neutraliteten mer omstridd. Oman vägrade delta i den saudileda koalitionen och höll dörren öppen för huthierna, vilket var ett tydligt avsteg från övriga GCC:s ståndpunkt. Samtidigt hade Oman uttalade preferenser – man stödde Hadi-regeringen och motsatte sig huthiernas maktövertagande. Denna kombination – att vägra ta ställning i själva kriget men ha en tydlig åsikt om utgången – ledde till att Saudiarabien anklagade Oman för partiskhet. Paradoxalt nog anklagades Oman för att gynna huthierna samtidigt som man stödde den saudivänliga Hadi-regeringen.

En skillnad mellan fallen är respektive konflikts hot mot Oman. I jemenfallet handlade det om ett direkt och akut hot vid den egna gränsen, vilket gjorde neutraliteten svårare att upprätthålla och balansgången mellan neutralitetsprincipen och egna säkerhetsintressen mer komplicerad. Detta kan delvis förklara varför Omans neutralitet i JCPOA-fallet inte ifrågasattes, medan den i jemenfallet gjorde det – särskilt av Saudiarabien. Omans neutralitet

tycks således fungera bäst när landet har begränsade intressen i en aktiv konflikt. När egna säkerhetsintressen står på spel blir neutraliteten svårare att upprätthålla. Inte nödvändigtvis för att principen överges, men för att den måste vägas mot andra överväganden.

5.2 Antagande om gemensamma intressen och konsensussökande

Även konsensusprincipen tar sig olika uttryck i de två fallen. JCPOA-fallet var en bilateral förhandling med tydliga förhandlingsbara mål. Här kunde konsensus formuleras positivt: båda parter hade något att vinna på en uppgörelse. USA kunde begränsa Irans kärnenergiprogram och Iran kunde få lättnader i de ekonomiska sanktionerna. Sultan Qaboos kunde därför identifiera en gemensam grund och agera för att föra parterna samman.

I jemenfallet var situationen annorlunda. Kriget var en komplex multipartkonflikt utan tydliga förhandlingsbara objekt. huthiernas maktövertagande och roll i konflikten kunde inte förhandlas på samma sätt som ett kärnenergiprogram. Parternas mål var i hög grad motsatta: huthierna ville ha politisk makt och territoriell kontroll, Saudiarabien och en majoritet av GCC-länderna ville återinsätta Hadi-regeringen, medan UAE stöttade STC i delar av södra Jemen. Här kan det göras en tolkning av att konsensus istället formulerades negativt: kriget gagnade ingen och alla parter förlorade på fortsatt strid. Den omanske utrikesministern betonade att kriget var resultatet av ett feltänk och att det inte erbjöd några fördelar för någon. Oman försökte arrangera vapenvilor och uppmana till fred, men det fanns ingen tydlig gemensam vinst att förhandla om.

Principen är således närvarande även i jemenfallet. Men kriget i Jemen saknade tydliga vinster att fördela, och parternas mål uteslöt varandra. Därför formulerades det gemensamma intresset som ett intresse av att undvika fortsatta förluster. Principen är närvarande men inte lika tydligt som i JCPOA-fallet.

5.3 Sekretess och tyst diplomati

Den tydligaste skillnaden mellan fallen gäller sekretess och tyst diplomati. I JCPOA-fallet var sekretess tydlig och nödvändig. Samtalen hölls hemliga och Omans diskretion var en förutsättning för att parterna överhuvudtaget skulle kunna mötas. Detta är en direkt tillämpning av kitman. I jemenfallet var Oman också en diskret värd för samtal, men var samtidigt öppen med sin roll som facilitator. Yusuf bin Alawi deklarerade Omans roll i

processen offentligt i FN. Detta får betraktas som en annorlunda strategi: en öppenhet med syftet att signalera sitt värde och att avskräcka från påtryckningar. Oman använde sin synliga roll för att framhäva sin outhärlighet för Saudiarabien, UAE och omvärlden.

Jämförelsen visar att kitman-principen inte är en dogm om absolut hemlighållande, utan en adaptiv princip om att skydda den egna positionen. I JCPOA-fallet möjliggjorde hemlighållandet själva förhandlingsprocessen. I jemenfallet skyddade öppenhet Oman från externa hot. I båda fallen navigerade Oman i en osäker miljö, och sekretessen varierade beroende på vad respektive situation krävde.

5.4 Den ibadiska modellens giltighet

Analysen visar att de tre ibadiska principerna – neutralitet, konsensusökande och sekretess – kan identifieras i båda fallen, men att de tar sig olika uttryck beroende på konfliktens karaktär och dess hotbild gentemot Oman. I JCPOA-fallet, där hotet var indirekt och förhandlingsbart, kunde neutraliteten upprätthållas utan större ifrågasättanden, konsensus formuleras positivt kring gemensamma vinster, och sekretessprincipen är i allra högsta grad närvarande. I jemenfallet, där hotet var direkt och akut vid den egna gränsen, blev neutraliteten mer omstridd, konsensus handlade snarare om att minska skador än att nå vinster, och sekretess blandades med strategisk öppenhet för att skydda Oman från externa påtryckningar.

Detta innebär inte att den ibadiska modellen är ogiltig. Tvärtom är principerna närvarande i båda fallen, men de är inte dogmer som tillämpas mekaniskt. De utgör ett adaptivt ramverk som möjliggör en viss diplomatisk stil, samtidigt som den konkreta tillämpningen formas av de specifika omständigheterna. Den omanska diplomatins styrka tycks ligga just i denna balansgång: att vara trogen sina principer utan att vara oförmögen att anpassa sig till skiftande hotbilder och konfliktlogiker. Den ibadiska modellen får därmed anses ha stöd i det empiriska materialet, om än med viktiga nyanser.

6. Diskussion

Den konstruktivistiska ansatsen har visat sig användbar för att identifiera ibadiska principer i Omans agerande. Men ansatsen har också begränsningar som bör diskuteras. Studien kan inte fastställa något kausalt samband mellan ibadism och Omans agerande – endast att principerna kan identifieras. Det är fullt möjligt att liknande principer skulle kunna återfinnas i en stats utrikespolitik av helt andra skäl, exempelvis rent strategiska överväganden. En realist skulle kunna hävda att Oman agerar neutralt, söker konsensus och använder sig av sekretess och tyst diplomati för att det är rationellt för en liten stat i en turbulent region. Denna studie kan inte utesluta en sådan förklaring. Det studien visar är att de principer som forskningen tillskriver ibadismen faktiskt går att identifiera i praktiken – inte varför de finns där.

Studien kan inte heller bedöma i vilken utsträckning sultan Qaboos personliga roll påverkat resultaten. Flera källor pekar på hans centrala betydelse, särskilt i JCPOA-fallet där hans personliga förtroendekapital och nätverk var avgörande. Det är möjligt att den omanska diplomatiska stilen i hög grad var ett uttryck för en enskild ledares preferenser och personliga diplomatiska stil, snarare än för djupare kulturella normer. En jämförelse med den nuvarande sultan Haitham ibn Tariqs utrikespolitik skulle kunna undersöka denna fråga – om stilen förändras markant efter Qaboos bortgång talar det för att individen var viktigare än normerna.

Ytterligare en begränsning är att analysen endast bygger på två fall, vilket begränsar generaliserbarheten. Andra konflikter där Oman spelat en roll – som Qatarkrisen 2017-2021 eller dess medlarroll under Iran-Irak-kriget – skulle kunna uppvisa andra mönster. För att stärka den teoretiska modellens giltighet vore det värdefullt att pröva ramverket på ytterligare fall. Slutligen är det värt att notera att studien inte har kunnat pröva om de utelämnade principerna – tolerans, pragmatism och frånvaro av hot – skulle kunna ha bidragit till en mer nyanserad bild. Valet att avgränsa studien till tre principer var medvetet och motiverat, men det innebär också att andra potentiellt relevanta aspekter av ibadismen lämnats därhän.

Trots dessa begränsningar har studien ett värde. Den har systematiskt prövat en teoretisk koppling som tidigare forskning ofta tagit för given utan att analysera faktisk empiri. Genom att visa att principerna faktiskt kan identifieras i konkreta fall – men också att de varierar – bidrar studien till en mer nyanserad bild än den tidigare forskningen. Den visar att ibadismen går att identifiera i Omans utrikespolitiska agerande men att den inte är deterministisk och att den måste förstås i samspel med strategiska överväganden och kontextuella faktorer.

En invändning mot de undersökta principerna kan tänkas vara att neutralitet, konsensusökande och sekretess är självklara inslag i all diplomatisk verksamhet. Detta är dock inte fallet. Ett tydligt exempel på det är USA:s långvariga roll som medlare i Israel–Palestina-konflikten. Den visar snarare på frånvaron av konsensusorienterad, neutral och tyst diplomati. USA har historiskt intagit en tydligt partisk ställning till förmån för Israel, vilket innebär att man inte agerar som en neutral tredje part som söker gemensamma intressen. Vidare förs diplomatin offentligt med regelbundna presskonferenser och uttalanden – en stil som står i skarp kontrast till Omans mer diskreta tillvägagångssätt (Elgindy 2019; Nasman 2025, s. 436-441). Detta visar att de valda principerna för studiens teoretiska ramverk inte är en självklarhet.

7. Slutsats

Denna studie har undersökt huruvida ibadiska principer – neutralitet, konsensusökande och sekretess – kan identifieras i Omans diplomatiska agerande i två fall:

kärnenergiförhandlingarna mellan USA och Iran (JCPOA) samt inbördeskriget i Jemen.

Slutsatsen som dragits är att samtliga principer kunde identifieras i båda fallen. Samtidigt visar studien att principerna inte tillämpas på ett enhetligt sätt. I JCPOA-fallet, där hotet var indirekt och förhandlingsbart, kunde neutraliteten upprätthållas utan större ifrågasättanden, konsensus formulerades positivt kring gemensamma vinster, och sekretessen var tydligt närvarande. I jemenfallet, där hotet var direkt och akut vid den egna gränsen, blev neutraliteten mer omstridd, konsensus handlade snarare om att minska skador än att nå vinster, och sekretess blandades med strategisk öppenhet för att skydda Oman från externa påtryckningar. Den ibadiska modellen får därmed stöd i det empiriska materialet, men med viktiga nyanser. Principerna utgör ett anpassningsbart ramverk snarare än strikta handlingsregler. De är närvarande, men hur de kommer till uttryck formas av konfliktens karaktär och Omans egna säkerhetsintressen.

Referenslista

Ardemagni, E. (2024). *Oman's Sultan Goes to the UAE: Why it Matters Also to the US and China*. Italian Institute for International Political Studies. Tillgänglig: <https://www.ispionline.it/en/publication/omans-sultan-goes-to-the-uae-why-it-matters-also-to-the-us-and-china-171721> (Hämtad 9 maj 2026).

Arms Control Association. (u.å.). *The Iran deal, then and now*. Tillgänglig: <https://armscontrolcenter.org/the-iran-deal-then-and-now/> (Hämtad: 18 maj 2026).

Baabood, A.A. (2022). Omani-Yemeni relations: Past, present and future. I Lackner, H. & Varisco, D.M. (red.). *Yemen and the Gulf States: the making of a crisis*. Gerlach Press (Gulf Studies), s. 67–82.

Bergström, G. & Svärd, P. A. (2018). Idé- och ideologianalys. I Boréus, K. & Bergström, G. (red.). *Textens makt och mening: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4. Uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 133-176.

Boréus, K. & Kohl, S. (2018). Innehållsanalys. I Boréus, K. & Bergström, G. (red.). *Textens makt och mening: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4. Uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 49-89.

Chaziza, M. & Lutmar, C. (2025). Oman's Niche Diplomacy: Middle Power Strategies in a Shifting Middle East. *Social Sciences* 14(9): 511. <https://doi.org/10.3390/socsci14090511>

Chaziza, M. & Lutmar, C. (2025). Qatar emerges as an authoritarian middle power through strategic specialization and defensive activism in the global system. *Discover Global Society* 3(1): s. 1–13. <https://doi.org/10.1007/s44282-025-00300-7>

Cole, J. (2022). Omani Peacemaking and Middle East Crises in the 2010s: Sultan Qaboos Last Decade. I Fromherz, A.J. & al-Salimi, A. (red.). *Sultan Qaboos and Modern Oman, 1970–2020*. Edinburgh University Press, s. 414-436.

Darwich, M. & Kaarbo, J. (2020). IR in the Middle East: Foreign policy analysis in theoretical approaches. *International Relations* 34(2): 225–245.

<https://doi.org/10.1177/0047117819870238>

Dworska, Ż. (2024). The role of Ibadi Islam in the shaping of Omani national identity. *Przegląd Narodowościowy – Review of Nationalities* 14: s. 19–33.

<https://doi.org/10.2478/pn-2024-0002>

Elgindy, K. (2019). *The U.S. blind spot in the Israeli-Palestinian peace process*. Brookings Institution. Tillgänglig:

<https://www.brookings.edu/articles/the-u-s-blind-spot-in-the-israeli-palestinian-peace-process/> (Hämtad: 24 maj 2026)

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5. Uppl. Wolters Kluwer.

Gulf News. (2015). *Gulf states, Iran direct talks possible: Oman*. Tillgänglig:

<https://gulfnews.com/world/gulf/oman/gulf-states-iran-direct-talks-possible-oman-1.1551455> (Hämtad: 16 maj 2026).

Gureshidze, S. (2024). The influence of Ibadi Islam on the domestic and foreign policy of the Sultanate of Oman. *History, Politics, Primary Source Studies*: s.151–161.

https://www.semanticscholar.org/paper/HISTORY%2C-POLITICS%2C-PRIMARY-SOURCE-STUDIES-The-of-on-Gureshidze/08e57db843305876b17e2344b4affcc6538de7ab?utm_source=direct_link

Hoetjes, G. (2025). Iran-GCC relations: The case of Oman. I Warnaar, M., Zaccara, L. & Aarts, P. (red.) *Iran's Relations with the Arab States of the Gulf*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 144–165. <https://doi.org/10.1017/9783959940054.009>

Jones, J. & Ridout, N. (2012). *Oman, Culture and Diplomacy*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Kilani, A. (2021). *The limits of a Saudi-Omani rapprochement*. New Lines Institute.

Tillgänglig:

<https://newlinesinstitute.org/middle-east-center/hed-the-limits-of-a-saudi-omani-rapprochement/> (Hämtad: 21 maj 2026).

el-Mangoush, N. (2023). How Kitman, the Concept of Secrecy, Shapes Current Omani Diplomacy and Mediation. I Fraihat, I & Svensson, I (red.). *Conflict Mediation in the Arab World*. Syracuse University Press, s. 311–332. <https://doi.org/10.2307/jj.7794637.18>

Marks, S. & Freeman, C.W. (2026). *Diplomacy*. *Encyclopaedia Britannica*. Tillgänglig: <https://www.britannica.com/topic/diplomacy> (Hämtad: 16 maj 2026).

Mearsheimer, J.J. (2007). The Tragedy of Great Power Politics. I Little, R. (red.). *The Balance of Power in International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press: s. 213–248.

Menkel-Meadow, C. & Schneider, A.K. (2025). Introduction to international conflict resolution: disputing across borders. I Menkel-Meadow, C. & Schneider, A.K. *International Conflict Resolution Processes*. Durham: Carolina Academic Press, s. 1-35.

Merton, R.K. (1949). On sociological theories of the middle range. I Merton, R.K. *Social Theory and Social Structure*. New York: Free Press, s. 448-459.

Nasman, S. (2025). From discourse to policy: How U.S. mediator ideology shapes outcomes in the Israel–Palestine conflict. *Pakistan Journal of Social Science Review* 4(7): 436–447.

Tillgänglig: <https://www.pjssrjournal.com/index.php/Journal/article/view/360>

Nasser, A. (2023). *Oman's Interests and Role in the Conflict in Yemen*. Arab Center Washington DC. Tillgänglig: <https://arabcenterdc.org/resource/omans-interests-and-role-in-the-conflict-in-yemen/> (hämtad 12 maj 2026)

Owtram, F. (2022). 'Friend to All, Enemy to None': Oman's Quiet Diplomacy since 1970. I

Fromherz, A.J. & al-Salimi, A. (red.). *Sultan Qaboos and Modern Oman, 1970–2020*. Edinburgh University Press, s. 437–454.

Rahman, M.A.A. (2023). Caught Between Great Powers: Oman's Neutrality in the Saudi-Iran Rivalry. *Insignia: Journal of International Relations* 10(1): s. 1–21.
https://www.semanticscholar.org/paper/Caught-Between-Great-Powers%3A-Oman%E2%80%99s-Neutrality-in-Rahman/b23fb11acbfaad5a21883a656edbc630d1489395?utm_source=direct_link

Ramani, S. (2021). Deterrence through diplomacy: Oman's dialogue facilitation initiatives during the Yemeni civil war. *The Middle East Journal* 75(2): 285–303.
<https://doi.org/10.3751/75.2.11>

Riedel, B. (2021). *Oman: First Arab leader to Washington in 1938, and due for another visit*. Brookings Institution. Tillgänglig:
<https://www.brookings.edu/articles/oman-first-arab-leader-to-washington-in-1938-and-due-for-another-visit/> (Hämtad: 15 maj 2026).

al-Salimi, A. (2022). From the First Renaissance to the Second: The Historical and Legal Basis for the Sultanate. I Fromherz, A.J. & al-Salimi, A. (red.). *Sultan Qaboos and Modern Oman, 1970–2020*. Edinburgh University Press, s. 155–184.

Singh, H. & Bharadwaj, S. (2022). Conflict and conflict resolution in international relations. *IOSR Journal of Humanities and Social Science* 27(12): s. 6–14.
<https://doi:10.9790/0837-2712060614>

Sitepu, Q.F.B. (2025). The role of third parties in the Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) negotiation process 2003–2015. *WIMAYA: Interdisciplinary Journal of International Affairs* 6(02), s. 101–113. <https://doi.org/10.33005/wimaya.v6i02.203>

al-Sunaidi, K.B.A., Tarawneh, S. & Snidi, K. (2022). The Sultanate of Oman's foreign policy towards the Yemeni crisis: pillars and limitations. *Austral: Brazilian Journal of Strategy & International Relations* 11(21): 101–114. <https://doi.org/10.22456/2238-6912.124741>

Tang, S. (2009). The security dilemma: A conceptual analysis. *Security Studies* 18(3): s. 587–623. <https://doi.org/10.1080/09636410903133050>

Teorell, J. & Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara: Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.

United Nations General Assembly (2016). *Official Records, 71st session, 22nd plenary meeting*. New York, 24 September 2016.

Uysal, A. (u.å.). *What is unique about the Omani-Iranian relations?* İRAM Center. Tillgänglig: <https://iramcenter.org/en/what-is-unique-about-the-omani-iranian-relations-957> (Hämtad: 14 maj 2026).

Valbjørn, M. (2020). Studying identity politics in Middle East international relations: before and after the Arab uprisings. I Hinnebusch, R. & Gani, J.K. (red.). *The Routledge Handbook to the Middle East and North African State and States System*. Abingdon: Routledge, s. 251–269.

Waltz, K.N. (1979). *Theory of International Politics*. Reading, Mass: Addison-Wesley.

Worrall, J. (2021). “Switzerland of Arabia”: Omani Foreign Policy and Mediation Efforts in the Middle East. *The International Spectator* 57(1): s. 134–150. <https://doi.org/10.1080/03932729.2021.1996004>